

KURJER

Redakcja i Administracja: Wilno, ul. WILEŃSKA
№ 15, 1 piętro. Czynna od godz. 9 do 3 popoł.

WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

Wychodzi codziennie prócz dni poświęconych

Z dniem 9 stycznia b. r. ponownie została otwarta przy ul. **Ostrobramskiej № 2** (naprzeciwko Sali Miejskiej)

„Kawiarnia Kresowa“

Polecemy Szan. Publiczności **zdrowe śniadania, obiady, kolacje.** Kuchnia pod kierunk. znanego kuchmistrza. Ceny b. tanie, **obiad 1 złoty**

Podział administracyjny.

Gdy się kto zna na rzeczy, to się zna — a gdy nie, to nie. Dobry rzemieślnik złym narzędziem lepiej wykona pracę od partacza pracującego na doskonałych maszynach.

Ale zdolny początkujący pracownik, prędzej dojdzie do wprawy, gdy będzie miał dogodnie udoskonalone warunki techniczne.

To samo da się zastosować do zarządzania krajem. Dobra administracja o wiekowej tradycji potrafi dobrze rządzić przy przestarzałych i niedogodnych warunkach zewnętrznych dla pracy. Inaczej jednak wygląda sprawa, gdy weźmiemy improwizowaną, młodą administrację, jaką mamy. Łatwiej i lepiej rządzić będzie przy udogodnieniach i prawidłowych warunkach, prędzej się nauczy i nabejdzie niezbędnej rutyny administracyjnej, gdy będzie miała pole do działania otwarte i wygadzone.

A zasadniczym warunkiem jest obszar i zaludnienie podległych rządowi okręgów. Dlatego to w naszych warunkach podział administracyjny kraju ma tak wielkie znaczenie, większe niż gdziekolwiek indziej. Tem większe, że wchodzi u nas w grę stosunki komunikacyjne, urągające elementarnym zasadom w tej dziedzinie, a świadomie pozostawione nam przez carat.

Kwestja siedziby powiatu, znajdującego się nieraz o 100 przeszło wiorst od gmin administracyjnych uniemożliwia wszelki racjonalny nadzór z jednej — a możność załatwiania spraw w tej powiatowej stolicy przez ludność z drugiej strony.

Inaczej przedstawia się sprawa w naszych „Instancjach przesyłkowych”, czyli województwach i innych władzach II instancji. Tutaj mają również znaczenie sprawy komunikacyjne — ale w nierównie większym jeszcze stopniu sprawy sprawności ich działania, dobór ludzi o śmiałej inicjatywie i decyzji oraz kontakt poszczególnych kategorii władz między sobą i społeczeństwem.

Dlatego nie do utrzymania jest to, swego rodzaju **curiosum**, jakim jest województwo Nowogródzkie, zaczynające się o 48 wiorst od Wilna — dokąd ludność wozí „furmankami” swe produkty, a mające siedzibę swych władz wojewódzkich w Nowo-

gródku, do którego dojechać „nie można” (ciekawych zapraszam do tej miłej jazdy w porze zimowej) Kuratorjum w Białymstoku, Urząd ziemski w Grodnie, Izbę skarbowa w Brześciu, Odbudowę w Baranowiczach, Sąd w Wilnie... Proszę sobie pomyśleć ile wydatków na wielokrotne drogi ma ponieść biedny mieszkaniec tego województwa, pragnący np. kupić jedną dziesięcinę ziemi od swego sąsiada.

Dlatego dla usprawnienia działalności naszej administracji konieczną jest rzecz z jednej strony powiększyć liczbę powiatów — z drugiej zaś zmienić układ, a nawet zmniejszyć ilość województw i równoległych instancji na ziemiach wschodnich.

Jest to pierwszy krok do sanacji stosunków. Postaramy się niebawem sprawę tę przeanalizować.

L. Ch.

Teatr Wielki

Dziś poraz 25-ty i ostatni
„Hrabina Marica”
opretka Kalmana z W. Kawecką.
Początek o 8 w.

Jutro w niedzielę o godz. 3 m. 30
po cenach niższych
Widowisko baletowe
pod kier. J. Cieplińskiego.

O godz. 8-ej wiecz.
Dama w gronostajach
opretka Kalmana.

Teatr Polski

Dziś w sobotę
Pan Minister
Satyra Nagy.
Początek o g. 8 w.

Jutro w niedzielę
o godz. 4 popoł. przedstawienie dla
dzieci po cenach najniższych
Damy i huzary.
komedia Al. Fredry.

Pierwszo-
rzędny **Krawiec Damski**
M. KORSAK
Kalwaryjska 7-16.

Od 1 stycznia przyjmuje zamówienia ze zniżką do 50 proc.

Cena ogłoszeń na 1 str. za wiersz milimetry 20, na 4-ej stronie za wiersz milimetry 10 groszy. Komunikaty (ogłoszenia tekstowe) za wiersz milimetry 30 groszy. Układ ogłoszeń na 1-ej str. 4-o łamowy, na 4-ej str. 6-cio łamowy. Terminy druku mogą być przez administrację zmieniane dowolnie. Prenumerata miesięczna 3 złote.

Praca „Kominternu” w Europie.

MOSKWA. Po 5-m kongresie III-j Miedzynarodówki został opracowany plan propagandy w Europie, oparty głównie na stworzeniu we wszystkich przedsiębiorstwach, Instytucjach publicznych, jak również w armii specjalnych „jaczejek” komunistycznych. Na ostatnich posiedzeniach prezydium „Kominternu” odczytano sprawozdanie z działalności, w tym kierunku prowadzonej.

Według opublikowanych danych, najpomyślniej przedstawia się działalność „komórek” w Niemczech i we Francji.

Przed rozwiązaniem sejmu kowieńskiego.

KOWNO. W kołach rządowych noszą się z zamiarem rozwiązania sejmu.

Przypuszczalnie w nowych wyborach uczestniczyć będą mieszkańcy

W Niemczech utworzono do 1-go sierpnia 1924 r. 1092 „jaczejki”, nie licząc „komsomolców”. Czynniono próby utworzenia komórek komunistycznych wśród służby domowej, dozorców etc.

We Francji znajduje się 500 „jaczejek” fabrycznych.

Ciekawe dane opublikowano co do Łotwy.

Sprawozdanie wykazuje, że w pierwszych latach niezależności Łotwy, „jaczejki” w przedsiębiorstwach przemysłowych zanikły, lecz obecnie zotają wskrzeszone.

okregu kłajpedzkiego.

Jednocześnie zapowiedziane są wybory do kłajpedzkiego sejmiku krajowego.

Głód i tyfus na Ukrainie sowieckiej.

MOSKWA. Z Charkowa donoszą, że na naradzie okręgowych inspektorów ochrony zdrowia ujawniono, że w niektórych okręgach charkowskiej gubern. ludność wskutek głodu karmi

się surogatami.

Epidemia tyfusu przybrała zagrażające rozmiary, szczególnie w okręgach charkowskim, sumskim i kupjańskim.

Reforma wyborcza we Włoszech.

RZYM. W związku z podjęciem 12 b. m. prac parlamentu oświadczają, że Rząd nie złoży żadnego oświadczenia, tylko z możliwą szybkością przystąpi do rozpraw nad reformą wyborczą. Mussolini oświadczył na Radzie Ministrów, że izba po uchwaleniu reformy wyborczej zostanie rozwiązana i natychmiast odbędą się nowe wybory. W czasie obrad nad reformą wyborczą oświadczyli się

ministrowie za pluralnością, wedle której będą inteligentom przyznane pewne przywileje w stosunku do alfabetów. Majątek nie wchodzi tu w rachubę. Przyjęto również wniosek, że za wybranych będą uważani kandydaci, którym nie będą przeciwważeni kontrkandydaci. Wiek kandydatów i podział okręgów pozostanie bez zmiany.

Mussolini rozwiązuje parlament.

BERLIN. Pisma donoszą, że Mussolini przygotował już dekret o roz-

wiązaniu parlamentu włoskiego.

Następcy Rocco i Salandry.

RZYM. Rada Ministrów wyznaczyła w miejsce p. Rocco, który został mianowany ministrem sprawiedliw., na stanowisko przewodniczącego fa-

szystę Casertano.

Następcą Salandry w Lidze Narodów ma zostać b. minister skarbu, Schanzer.

Niemcy odrzuciły traktat z Francją.

BERLIN. Gabinet odrzucił projekt traktatu handlowego, przedstawiony przez Francję. Trendenburg udał się do Paryża wczoraj wieczorem

wioząc tę odmowę. Dzisiaj odbędzie się zbiorowe posiedzenie delegacji francuskiej i niemieckiej.

Rumunja chce floty Wrangla.

BUKARESZT. Pretensja Rumunji do wydania jej floty Wrangla opiera się na następującej podstawie: gdy wojska niemieckie zbliżyły się do Bukaresztu, rząd wyekspedjował do Mo-

skwy wielką ilość złota. Było ono warte około 200 milionów rubli. Złoto to nigdy do Rumunji nie wróciło. Flota Wrangla byłaby częściowo rekompensatą tej straty.

Trzęsienie ziemi w Europie i Ameryce.

NEUFCHATEL. W Badenji Górnej i Szwajcarii odczuło gwałtowne trzęsienie ziemi, któremu towarzyszyły słabe grzmoty.

BOSTON. We wschodniej części stanu Massachusetts odczuło silne

trzęsienie ziemi, które trwało 15 do 20 sekund.

PARYŻ. W okolicy Belfort, w zachodniej Francji, odczuło trzęsienie ziemi. W niektórych okolicach trzęsienie było tak silne, że meble zostały wywrócone.

Wiadomości polityczne.

U wicepremiera, p. Thugutta odbyła się onegdaj konferencja przy udziale wiceministra spraw wewnętrznych, p. Smólskiego, p. Romana oraz przedstawicieli departamentu bezpieczeństwa Min. spraw wewnętrznych w sprawie uregulowania sprawy dowodów obywatelstwa na ziemiach wschodnich. W wyniku tej konferencji wydanych będzie szereg zarządzeń, zmierzających do najszybszego uregulowania tej sprawy. Rząd ogłosi okólnik, interpretujący ustawę o obywatelstwie, a ponadto przeprowadzona ma być rejestracja w gminach wschodnich celem ustalenia przynależności obywatelskiej mieszkańców na wschodzie Rzplitej.

Minister Spraw Wewnętrznych Ratajski wyszedł 8-go b. m. na objazd granicy wschodniej. W podróży towarzyszą p. Ministrowi dyrektor departamentu administracyjnego p. Kozłowski, dyrektor departamentu bezpieczeństwa p. Jaszczolt, naczelnik wydziału prezydjalnego dr. Górski i inspektor Komendy Głównej Policji Państwowej p. Gelle. Podróż potrwa około 4 dni.

W podróży Inspekcjonalnej do województw wschodnich dnia 8-go stycznia b. r. p. Minister Spraw Wewnętrznych Ratajski zwiedził starostwa w Mińsku Mazowieckim, Siedlcach i Białej Podlaskiej. Popołudniu przybył p. Minister do Brześcia nad Bugiem, gdzie zwiedził biura Urzędu Wojewódzkiego, starostwa i komendy okręgowej policji państwowej, po czym oglądał kolonję domów urzędniczych. Następnie przyjął p. Minister przedstawicieli wojskowości i władz cywilnych oraz udzielił audjencji przedstawicielom ciał samorządowych i organizacji społecznych.

Traktat handlowy polsko-japoński W dniu 8-go stycznia r. b. nastąpiła wymiana dokumentów ratyfikacyjnych traktatu handlowego i nawigacyjnego polsko-japońskiego, podpisanego w Warszawie dn. 7-go grudnia 1922 r. Wymiany dokonali ze strony Polski p. Minister Spraw Zagranicznych Aleksander Skrzyński, ze strony japońskiej Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny p. M. Naotake Sato.

W myśl art. 19 powyższego traktatu wchodzi on w życie dnia 18 stycznia 1925 r.

Z KOWNNA.

Przed wyborami do sejmu.

5-go stycznia uchwalił gabinet ministrów stworzenie komisji do opracowania projektu ustawy o wyborach w okręgu kłajpedzkim.

Skład komisji: radca prawny Kalnetis, gubernator kłajpedzki Budrys, członek dyrektorjatu kłajpedzkiego i po jednym przedstawicielu z litewskich i niemieckich organizacji społecznych.

Pomoc dla bezrobotnych.

Rada ministrów wyasygnowała na prowadzenie robót publicznych przez bezrobotnych: w Kownie—75.000 litów, w Poniewieżu—25.000 litów.

Agitatorka komunistyczna.

Policja kryminalna zatrzymała na

drodce między Marjampolem a Kalwarją niejaką T., u której znaleziono odezwy komunistyczne w językach litewskim i rosyjskim,

T. oświadczyła, że jest ideową komunistką i zajmuje się rozpowszechnianiem literatury komunistycznej wśród włościan.

„Ideową” komunistkę osadzono w więzieniu.

Burza.

4 stycznia szalała w okolicach m. Remigoly burza połączona z ulewą. We wsi Wizgajle wynikł pożar od uderzenia piorunów.

W okolicach Marjampola również szalała burza.

Szkolnictwo na Białorusi Sowieckiej.

Ze wszystkich zagadnień nowego organizmu państwowego jaką jest Białoruś Sowiecka efemeryda polityczna, utworzona, dla efektu na zewnątrz i dla odgrywania domorskiej roli opiekuńczej — bardzo charakterystyczną jest sprawa rozwiązania problemu szkolnego. Pomijając już fakt, że w stosunku do rozciągłości etnograficznych ziem białoruskich ilość szkół jest znikoma, (przebieżnie jedna szkoła początkowa na 850 dzieci) program szkolny pozostawia dużo do życzenia. Przede wszystkim brak nauczycieli z odpowiednim wykształceniem zawodowym, sprowadza stan wyjątkowego i jedyne w swoim rodzaju pomieszczenia pojęć o zasadniczym kierunku. W ślad za tym idzie zupełny brak podręczników naukowych, szczególnie w średnich wyższych zakładach. Chcąc narazie zapobiec temu używają podręczników rosyjskich i w zupełności przyjmują program równoległych zakładów w Rosji. Siłą rzeczy właściwie zamierzenie stworzenia białoruskiego szkolnictwa chyba celowi — i nie daje się mimo wysiłków kilkunastu fanatyków rozwiązać na płaszczyźnie dążeń białoruskich.

Białoruś sowiecka posiada 14000 nauczycieli, z których 400 mieszka w miastach. Już z tego stosunku można mieć pojęcie, jak niedoskonałym jeszcze jest aparat szkolny. Białoruś jest państwem par excellence rolniczym i w przeważnej większości zamieszkałym przez rolników, rozmieszczonych po skąpo zalesionych przestrzeniach. Na ten szczegó-

niejednokrotnie zwracano uwagę komisarjatuwi oświaty przy C. I. K. B., lecz dotychczas nic w tym kierunku nie uczyniono. 50 proc. personelu nauczycielskiego stanowią kobiety. Skład narodowościowy nauczycielstwa przedstawia się następująco (według statystyki z listopada roku ubiegłego): Białorusinów 7764, Rosjan 3198, Żydów 1988, resztę stanowią Polacy i inne narodowości. Liczba komunistów nie dochodzi nawet do tysiąca osób. Szczegół ten jest o tyle charakterystyczny, że władze partji komunistycznej stawiają tysiączne trudności inteligencji, zgłaszającej akces do wstąpienia do partji.

Cenzus wykształcenia nauczycieli przedstawia się następująco: wyższe wykształcenie posiada zaledwie 944 osoby, średnie 8648, niższe 2836, domowe 1426; z tego wynika, że niższe i domowe wykształcenie pobrało 30 proc. ogółu nauczycielstwa, które zasila szkoły wiejskie. Są to naturalnie cyfry nieścisle, zaczerpnięte z urzędowej statystyki sowieckiej, która bezwarunkowo stronniczo traktować musiała kwestję wykształcenia.

Place nauczycielskie również nie zostały ujednostajnione — i podlegają ciągłym zmianom, w zależności od terenu i typu szkoły. I tak podczas gdy w Mińszczyźnie placą 24 rb. 50 kop. na terenie ziemi Witebskiej 30 rb. 75 kop. Mohylewskiej 15 rb. 67 kop. Smoleńskiej 18 rb. 40 kop. Są to naturalnie place w szkołach miejskich średnich i powszechnych. Nauczyciele szkół powszechnych wiejskich są niewspółmiernie gorzej u-

posażeni: w Mińskiej 17 rb. 30 kop. Witebskiej 14 rb., Mohylewskiej 15 rb. 80 kop. i w Smoleńskiej 16 rb. 56 kop. Dodać należy, że pensje wypłacane są nieregularnie, a nawet istnieją tendencje do obniżenia i tak już marnego uposażenia.

Mimo tych trudności czynniki miarodajne a przedewszystkiem komisarjat oświaty B. C. I. K. stwierdza w oficjalnym komunikacie z dn. 20 grudnia 1924 r. że jest w zupełności

zadowolony z nauczycielstwa, które w tak trudnych warunkach w zupełności odpowiada wysokiemu obowiązkowi wychowania młodego komunisty i w tym celu zwrócił się do odnośnych władz celem uregulowania wskaźnika płacniczego, któryby nie spadał niżej 30 rb.

Wogóle oficjalne komunikaty sowieckie są pełne obietnic i przez to są czasem aż wesołe. t. i.

KRONIKA.

Niedziela
11
Styczeń

Dziś — Honoraty P.

Jutro — Arkadiusz, Czesł.

Wschód słońca — g. 7.40
Zachód „ — g. 3.48

MIJESKOWA.

— **Pożyczki dla bezrobotnych pracowników umysłowych.** Przy państwowym urzędzie pośrednictwa pracy zorganizowano, jak już donosił „Kur. Wil.” biuro funduszu bezrobotnych pracowników umysłowych, z którego korzystają bezrobotni pracownicy umysłowi, pozbawieni pracy w czasie od 1 stycznia r. b. do 1 października 1924 r. i zamieszkali od co najmniej 3 miesięcy w Wilnie.

Pierwszeństwo posiadają zredukowani urzędnicy państwowi.

Zasiłki te w kwocie od 40 do 100 zł., w zależności od stanu rodzinnego wydawane są w formie 6 cio miesięcznej pożyczki bezprocentowej.

Zgłoszenia z niezbędnymi dokumentami o posiadanych warunkach do otrzymania pożyczki przyjmuje w dalszym ciągu B.F.B. przy ul. Zawalnej nr. 2.

Do tej pory z przyznanego dla Wilna funduszu 32500 zł. wypłacono 900 zł.

— **Biłto.** Że zima tegoroczna nie jest zimną winić jej za to nie można. Brodząc po nędznych, dziurawych brukach wileńskich — nasuwa nam się refleksja — rezultatem której jest prawie zawsze przekleństwo pod adresem „ojców” naszego grodu, którzy przez kilkoletnią swą gospodarkę uczynili z Wilna wielką kałużę biłta i ośrodek wstecznicstwa kulturalnego pod względem sanitarnym i komunikacyjnym. Rozpanoszone nawet na najpiękniejszych ulicach Wilna biłto jest w czasach odwilży i słoty bodaj największą plagą mieszkańców. Czas wielki aby magistrat pomyślał o odbłoceniu Wilna i przystąpił do „poprawy bruku, a przedewszystkiem do przeprowadzenia kanalizacji choćby narazie w główniejszych centrach miasta. (eś)

— **Takich „ogonków” jeszcze nie było.** W chwili powrotu do przedwojennych stosunków jesteśmy świadkami zaniku wszelkiego rodzaju ogonków.

Instytucje dobroczynne, „głodne” kuchnie, „tanie” sklepy, nawet wszelkie przedsiębiorstwa publicznej przyjemności, jak teatry zamykają obecnie zawsze w swoim czasie okienka, gdyż mało kto do nich uważa za konieczne kołatać. Objaw ten ma oczywiście tak dodatnie jak i ujemne strony. „Ogonki” wogóle zawsze uważane są za konieczne zło i nikt temu chyba nie da rady.

Dziś — w chwili powrotu do życia coraz szerszych zagadnień gospodarczych, jesteśmy świadkami powstania nowych, nieznanych dotąd „ogonków”. „Ogonki” takie ciągną się od wczesnego ranka do późnej częstokroć nocy w przedsiódkach i kancelariach notarialnych gdzie „nieszczęśliwcy” przychodzą po wykup protestowanych swych weksli... (eś)

— **Autobusy.** Zawdzięczając inicjatywie i pieniądзом prywatnym Wilno otrzymało miast dawno obiecanych przez magistrat tramwaj... autobusy.

Wilno mając już zdecydowany przedsmak prymitywnego pod względem kultury i stanu istnienia powita tę nowość ze zrozumiałym zainteresowaniem.

Autobusy bezwarunkowo ożywiły ruch komunikacyjny i wniosły pożądane pierwiastki europejskiej kultury. Cieszą się przeto liczną frekwencją publiczności — która za 20 czy 30 groszy — unika mąk brodenia po błocie.

Drugą — lecz już nie dla każdego przyjemną korzyścią — jaką dają nam autobusy jest fakt, że znajdując się w ich niezawsze wygodnych kłatkach odnosimy wrażenie jakiejś wysoce zmodernizowanej jazdy karuzelowej. Warto było — aby szoferzy autobusowi po przeczytaniu tej notatki powstrzymywali swój temperament i... „uważali... na zakrętach”. (eś)

— **„Dlaczego Polska obchodzi 900 letnią rocznicę koronacji Bolesława Chrobrego?”** W niedzielę dn. 11 b. m. o godz. 6 wieczór w Domu Ludowym Polskiej Macierzy Szkolnej im. Piotra Skargi na Antokolu (Antokolska 44) p. Antoni Narwoysz wygłosi odczyt p. t. „Dlaczego Polska obchodzi 900 letnią rocznicę koronacji Bolesława Chrobrego?”. Odczyt urozmaicony będzie pokazami świetlnymi. Wstęp wolny.

RUCH WYDAWNICZY.

— **Nr. 2 „Wiadomości Literackich”** zawiera wywiad G. Karskiego ze Staffem, odpowiedź M. J. Wielopolskiej na „Mój pogrzeb” Nowaczyńskiego, artykuły Boya-Zeleńskiego o pani Hańskiej, R. Ordyńskiego o „W sieci” Kisielewskiego, E. Breitera o ostatniej powieści Weissenhoffa, przekłady A. L. Czerny z L. Le Gardonnelle, korespondencję z Paryża o laureacie Goncourtów, uwagi H. Gubera w sprawie polskiego oddziału P. E. N. Clubu, przypomnienie „Żywych kamieni” Berenta przez L. Pomirowskiego, omówienie ciekawej książki Maurois przez S. Kolaczewskiego i ostatniej powieści Wassermana przez R. Reichównę, sprawozdanie z wspomnień Bilińskiego, refleksje L. Niemojewskiego na temat wystawy architektów charakterystykę pomnika lotników W. Husarskiego, recenzje kinowe K. Lrzykowskiego i muzyczne J. Iwaszkiewicza, „Camera obscura”, notatki, „Tydzień bibliograficzny” i inne.

— **„Silva Rerum”.** Nakładem Towarzystwa miłośników sztuki w Krakowie pod red. Dr. W. Muga ukazał się miesięcznik bibliofilski „Silva Rerum”. Pierwszy zeszyt czasopisma przybrany w wykwintną szatę zewnętrzną zawiera następujące artykuły: S. Koczorowskiego „O bibliofilji”, p. Wendy Germain „Muzeum Plantyna” i wspomnienie pośmiertne o zbieraczu krakowskim dr. Stanisławie Misiewicz. Treść dopełnia bogate pokłosie bibliofilskie. Do zeszytu dołączono piękny dodatek artystyczny. Czasopismo jest na składzie głównym w księgarni Gebethnera i Wolffa.

WOJSKOWA.

— **Przemianowanie urzędników wojskowych na chorążych.** W związku z ostateczną likwidacją z dn. 31 grudnia 1924 r. instytucji urzędników wojskowych minister spraw wojsk. zarządził:

1) Urzędnicy wojskowi, nieposiadający warunków do uzyskania stopnia oficerskiego, a którzy pragną nadal pozostać w służbie czynnej w stopniu chorążego zawodowego wniosą do min. spraw wojsk. w terminie

do dnia 15 stycznia 1925 r. odpowiednio zapoinjowane podania, z prośbą o przyznanie im tego stopnia.

2) Oddział 5 szt. gen. prośby te rozpatrzy i po porozumieniu się z fachowymi departamentami min. spraw wojsk., przedstawi do zatwierdzenia w drodze wyjątku rozkaz przyznania stopni chorążych zawodowych tym z pośród nich, których zatrzymanie w wojsku przedstawia specjalne korzyści dla służby.

Teatr i muzyka.

Teatr Polski. Dziś w sobotę „Pan Minister” satyra Nagy.

Przedstawienie szkolne. W niedzielę o g. 4 pp. ukaże się poraz pierwszy dla młodzieży arcydzieło Al. Fredry „Damy i huzary” w doborowej obsadzie. Ceny najniższe.

„Panna Maliczewska” dla inteligencji pracującej. W poniedziałek po cenach najniższych dana będzie poraz ostatni w sezonie „Panna Maliczewska”—G. Zapolskiej.

Jubileuszowe przedstawienie „Maricy”. Dziś Teatr Wielki wystawia poraz dwudziesty piąty „Hrabinię Maricę” z Wiktorją Kawecką w roli tytułowej. Dzisiejsze przedstawienie będzie zarazem ostatnim tej wspaniałej operetki.

Jutro w niedzielę Teatr Wielki czynny będzie 2 razy: o g. 3.30 pop. „Widowisko Baletowe o programie następującym: „Kaprys włoski”—Czajkowskiego, „Sonata księżycowa”—Beethovena, „Zefir i Flora”—Mousszki, oraz „Tańce”—Grieg, Różyckiego, Montuszkę i inn.

Wieczorem o g. 8 dana będzie po raz ostatni operetka „Dama w gronostajach”.

„Karnawał królewski”. Wielką atrakcją obecnego karnawału będzie operetka—revue Nelsona „Karnawał królewski”, którą reżyser M. Dowmunt wprowadza na repertuar Teatru Wielkiego w poniedziałek najbliższy. Będzie to widowisko imponujące zarówno barwą jak i treścią zabawną. W widowisku bierze udział nasz znakomity gość p. W. Kawecką, obok niej słynne wodewilistki pp. Jaworska i Kosińska, jak również cały bez wyjątku zespół naszej operetki z pp. Dowmuntem, Marjańskim i Sempolińskim na czele. Chór dzieci, występ małego Władzka Perkowicza i 6-letniej Owczarkówny, pomysłowe produkcje baletowe pod kierunkiem baletmistrza J. Cieplńskiego i wiele innych atrakcji dopełni całość tego karnawałowego widowiska.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

— **Tępienie hazardu.** Ostawiona w Wilnie od szeregu lat spelunka gry hazardowej prowadzona p. n. „klubu białoruskiego” przez nie mniej

popularnego w naszym mieście Wołęszkę znowu została przez władze policyjne skompromitowana.

Przed kilku dniami wśród nocy do lokalu mieszczącego się w sali Kren-gla czujnie pilnowanego przez specjalnie w tym celu zorganizowaną służbę wkroczyli przedstawiciele policji, z kierownikiem ekspozytury urzędu śledczego, nadkomisarzem p. Pawłowiczem na czele.

Tym razem policji udało się uśpić czujność gospodarzy.

Policjanci bez przeszkód dotarli do sali gry, gdzie przy dwóch stołach oblepionych graczami prowadzona była gra hazardowa.

Policja skonfiskowała akcesoria „zabawy” i sporządziła protokół, który skierowano do urzędu Komisarza Rządu.

Przypuszczamy, iż władze wreszcie znajdą sposób na ukrócenie orgji hazardowej, jaka kwitnie na pożytek pomysłowych organizatorów tego lokalu.

— **Na gorącym uczynku.** Wczoraj o godz. 9 r. do mieszkania p. Mani Bruno, zamieszkałego przy ul. Ad. Mickiewicza 27 wdarli się złodzieje, którzy zabrali różne rzeczy.

Podjętym o popełnienie kradzieży Stanisława Zygiela (ul. Rydza-Smigłego nr. 46) i Aleksandra Rykowskiego (ul. Piłsudskiego nr. 37) policja ujęła.

Udaremniiony napad na posterunek P. P.

Dnia 8 b. m. o godz. 11 m. 30 wiecz. mieszkańcy wsi Zapolaki, w pobliżu stacji Gondy usiłowali zwolnić z pod strażą zaarrestowanego wybitnego członka niebezpiecznej szajki bandyckiej, grasującej w okolicach Dołhinowa.

Komendant posterunku 2-ma strzałami powstrzymał napierający tłum.

Uwiadomione telefonicznie władze wystąpiły z Wilejki i Mołodeczna większe oddziały policji i przy ich pomocy przywrócono spokój.

W ręce policji wpadli główni prowodyrzy.

Dochodzenie w tej sprawie w toku.

od 3—5 proc. od ceny ustalonej przed 20 listopada 1924 r.

— **Wytrysk ropy naftowej.** W pobliżu Rawnicy pod Boryslawem trysnęła nagle ropa naftowa. Ilość ropy wynosi 18 cystern dziennie. Jest to wielką niespodzianką dla przemysłowców, którzy uważali, że Zagłębie Boryslawskie jest już wyczerpane.

— **Pństwowa nagroda literacka.** Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie jury dla rozstrzygnięcia państwowej nagrody literackiej za prozę. Jako kandydatów wymieniają pp.: Wacława Grubińskiego, J. Iwaszkiewicza, St. Wł. Reymonta, W. Sieroszewskiego, Wł. Weysenhoffa i St. Żeromskiego.

— **Wznowienie żeglugi na Wiśle.** Wobec oczyszczenia się Wisły z lodu, od dn. 8-go b. m. uruchomiona została normalna żegluga na linii towarowo-pasażerskiej pomiędzy Warszawą—Płockiem i Włocławkiem.

— **Szkarlatyna w pow. Warszawskim.** Na jesieni w pow. warszawskim wybuchła wśród młodzieży szkolnej, szczególnie w Skolimowie, Konstancinie, Jeziornie, Aninie, epidemia szkarlatyny. Z polecenia powiatowych władz lekarskich zastosowano poraz pierwszy masowo, jako środek zapobiegawczy, szczepionkę (podskórne zastrzykiwanie) dr. Gąbryczewskiego. Szczepieniu poddano około 1000 dzieci: oprócz tego wydano zwykłe zarządzenia sanitarne.

— **Sówka-chojnowka zniszczyła 24,000 mórg lasu.** Jak donoszą pisma pomorskie z Tucholi, tamtejsze leśnictwo zatrudnia obecnie ponad 300 robotników przy ścinaniu zniszczonych przez sówkę-chojnowkę drzewostanów na obszarze tucholskim. Dotychczas ścięto 3 oddziały, każdy po 1.000 mórg obszaru. Ścięciu musi ulec około 24 oddziałów, zatem zniszczonych zostanie około 24.000 mórg wspaniałego lasu. Cały obszar, począwszy od Białej aż do Gacna—został przez tego pasażera zniszczony.

— **Pożar fabryki w Łodzi.** W poniedziałek w nocy spłonęła doszczętnie fabryka Wiślickiego przy ul. Gdańskiej w Łodzi. Fabryka Wiślickiego obejmuje wielki zabudowany kwadrat, przyciem w tylnej oficynie mieściła się przedziałnia. W tym właśnie gmachu na 4 piętrze wybuchł pożar z niewiadomych na razie przyczyn i zauważony został przez okolicznych mieszkańców, którzy zasłarowali straż. — Wkrótce, pomimo natychmiastowej i energicznej akcji pożarnej płomień ogarnął cały gmach tylny (oficynę poprzeczną) tak, iż nie mógł być uratowany nawet parter. Wszystkie maszyny, utensylia i surowce, spłonęły doszczętnie. Fabryka była częściowo i nisko asekurowana. Straty wynoszą około 70.000 dolarów.

Z ZAGRANICY.

— **Mobilizacja armji Wrangla.** Pisma zagraniczne donoszą o mobilizacji armji Wrangla. Prasa bułgarska przypomina, że wielki książę Mikołaj Mikołajewicz w dniu 16-go listopada 1924 roku wydał orędzie, że obejmuje główne dowództwo nad wszystkimi wojskami byłej carskiej armji i resztkami armji gen. Wrangla. Gen. Wrangel został mianowany głównodowodzącym armją. Wrangiel, który przebywał dotychczas w Paryżu, udał się obecnie do Jugosławji, gdzie rozpoczął pracę organizacyjną. Już przed trzema tygodniami poszczególni oficerowie otrzymali rozkaz od gen. Wrangla trzymania swych oddziałów w pogotowiu. Pisma bułgarskie podają, że jest to początek akcji Cankowa.

— **Ekscesarzowa Zyta wychodzi za mąż.** Ekscesarzowa Zyta wychodzi za mąż za hr. Józefa Hunyadego marszałka dworu cesarza Karola.

Zamiar ten został podsunęty przez partję habsburską, celem umożliwienia ekscesarzowej pobytu na Węgrzech już jako żonie węgierskiego obywatela.

— **Prasa rosyjska we Francji.** W Paryżu ukaże się w najbliższych tygodniach organ monarchistów rosyjskich zwolenników wielkiego księcia Cyryla. Dziennik będzie nosił nazwę „Rodina”. Sowiety zamierzają również wydawać swój dziennik. Drukowany on będzie jednak nie w Paryżu, lecz w Amiens.

— **„Sw. Joanna” Shawa na bolszewickim indeksie.** Zinowjew zarządził wycofanie sztuki Bernarda Shawa: „Sw. Joanna” z teatrów państwowych w Moskwie. Zarządzenie swoje uzasadnia tem, że dramat B. Shawa nie jest w stanie pociągnąć za sobą widzów. Prawdopodobnie skłonili Zinowjewa do tego kroku uszczypliwe uwagi Shawa o komunizmie, ogłoszone w prasie angielskiej.

— **Nowa kopalnia złota na Syberji.** Z Moskwy donoszą, że nad Aldaną, dopływem Leny odkryto nowe przestrzenie, zawierające kruszec złoty. Przestrzennie te ogarniają 500 kilom. kw. Złoty piasek znajduje się w głębokości 2 metr. pod powierzchnią ziemi. Odkrycie to wywołało masową wędrowkę ludzi do tych okolic. Podobno 7 tysięcy osób zajmuje się już kopaniem.

— **Podatek na bezżennych.** W tureckim zgromadzeniu narodowym omawiany jest obecnie projekt ustawy, nakładającej bardzo ciężki podatek na wszystkich kawalerów, jak również na mężczyzn żonaty, niemających dzieci.

— **Małżeństwo Jana Masaryka.** W Nowym Jorku odbył się obrzęd zaślubin Jana Masaryka, syna prezydenta Rzeczypospol. Czeskiej z panią Frances Leathebee, córką p. Ryszarda Cranc, byłego posła Stanów Zjednoczonych w Pekinie, a następnie od 1919 do 1921 r. w Pradze.

Jan Masaryk mianowany jest pośtem czeskim w Londynie, tam więc uda się z małżonką, po krótkiej wycieczce do Pragi.

— **Nowy rekord biegu.** W stadionie Madison Square odbył się bieg między zwycięzcą Olimpiady, fińlandczykiem Nurmim, a najlepszymi biegaczami amerykańskimi. Nurmi zwyciężył. Przebiegł on 1609 metrów w czterech minutach 10 sekundach, zaś 5000 metrów w 14 minutach 44 sekundach. Pobił on w ten sposób rekord światowy o dziesięć sekund.

— **Nowe kasyno gry.** Dla właścicieli sopotskiej jaskini gry, obszar wolnego miasta Gdańska jest już zamalą i postanowili „działalność” swą rozszerzyć poza granicę tego karzaka bałtyckiego. Szukali długo odpowiedniego miejsca, aż wreszcie wyładowali w Budapeszcie. Za obryzmie sumy otrzymali oni koncesję na wybudowanie kasyna gry na wyspie Małgorzaty na Dunaju, gdzie zgrani do nitki w Sopocie szulerzy, będą mieli nadzieję zgrania się do reszty w Budapeszcie na Małgorzatce. Kasyno znajdzie pomieszczenie w arystokratycznym klubie, który przeniesie się do nowego, monumentalnego gmachu, jaki ma wybudować przedsiębiorstwo gry.

Zabawy.

— **Bal „Pogoń”.** Dziś dn. 10 stycznia r. b. Wojskowy Klub Sportowy „Pogoń” urządza w Salonach Domu Oficera Polskiego wspaniały bal.

Musimy przypomnieć, iż „Pogoń” jest naszym najlepszym klubem sportowym i że bal, który urządza napewno wypadnie wspaniale.

Bilety są do nabycia za okazaniem zaproszenia w sekretarjacie „Domu Oficera Polskiego” ul. Mickiewicza 13 od godz. 3—6 u dyżurującego członka klubu.

— **Bal T-wa krzewienia wiedzy handlowej.** Dziś dn. 10 stycznia r. b. w sali b. „Apollo” przy ul. Dąbrowskiego № 5 staraniem Bratniej Pomocy Słuchaczy Polskiego Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Wilnie odbędzie się 1-szy doroczny bal.

Z kraju i zagranicy.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Uwłaszczenie dzierżawców.** Ministerjum Reform Rolnych opracowuje projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o uwłaszczeniu długoletnich dzierżawców i użytkowników gruntów położonych na terenie województw wschodnich. Rozporządzenie to przedłożone będzie wkrótce Prezydium Rady Ministrów.

— **Międzynarodowa konferencja kolejowa.** Ministerstwo kolei zwołało do Krakowa na dzień 8 stycznia r. b. konferencję międzynarodową z udziałem delegatów kolei czeskosłowackich, niemieckich, austriackich, węgierskich, jugosłowiańskich, włoskich i szwajcarskich. Celem konferencji jest rewizja dotychczasowej bezpośredniej komunikacji towarowej między Polską z jednej strony a Czechosłowacją, Austrią i Węgrami z drugiej strony. Prócz tego konferencja opracuje zasady dla komunikacji bezpośredniej towarowej pomiędzy Polską a Włochami i Szwajcarią tranzytem przez pozostałe wyżej wymienione państwa.

— **Rada techniczna przy Ministerstwie Kolei.** Min. Kolei opracowało projekt rozporządzenia o powołaniu rady technicznej przy tem ministerstwie. Projekt ten będzie przedmiotem rozważań jednego z najbliższych posiedzeń rady ministrów.

— **Odnaczenia w min. kolei.** Dnia 5 b. m. odbyła się w ministerstwie kolei uroczystość wręczenia odnaczenia orderu Polski Odrodzonej urzędnikom ministerstwa kolei, dyrekcji kolejowych i dyrekcji budowy.

Po krótkim przemówieniu wręczył ordery odznaczonym pan minister kolei inż. K. Tyszka. Odznaczeni zostali pp.: inspektor ministerstwa kolei — Śniechowski, prezes dyrekcji lwowskiej — inż. Barwicz, prezes dyrekcji budowy — inż. Berkiewicz, inspektor przy min. kolei — inż. Sztolcman, nac. wydziału min. kolei — inż. Njebieszkański, wiceprezes dyrekcji warszawskiej — Fijałkowski.

— **Rząd w sprawie radjofonji.** Dn. 12 b. m. odbędzie się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja międzyministerjalna z udziałem ekspertów w sprawie radjofonji. Omówione mają być szczególnie zasady udzielania i wykonywania koncesji radjotelefonicznych (broadbastingu). Należy się spodziewać, że nareszcie umożliwiony zostanie w kraju obrót radjofoniczny na szerszą skalę.

— **Z państwowego Banku Rolnego.** Wydział agrarny państwowego Banku Rolnego załatwiający czynności związane z nabywaniem gruntów przez państwowy Bank Rolny, celem ich następnej parcelacji przeniesiony został do nowego lokalu przy ulicy Jasnej 1.

— **Falszywe banknoty 20-złotowe.** Bank Polski rozesłał do wszystkich urzędów i instytucji okólnik, w którym podaje do publicznej wiadomości ostrzeżenie, dotyczące ukazania się nowych falsyfikatów banknotów 20-złotowych.

— **Cena węgla obniżyła się.** Z1 stycznia rb. związek przemysłowców węglowych na Górnym Śląsku wprowadził nowy zniżony cennik węgla. Zniżyła ta przeciętnie waha się

Życie gospodarcze.

Rewizja koncesji monopolowych.

Począwszy od 1-go stycznia 1925 roku, a w ciągu dwóch lat otrzymały władze skarbowe prawo stopniowych odbiorów koncesji monopolowych, bez odszkodowania i podania powodów z terminem wypowiedzenia najmniej 3 miesięcznym. Jeżeli odebranie koncesji nastąpi przed upływem roku, na który świadectwo zostało wykupione ma nastąpić równocześnie zwrot niewykorzystanej części patentu.

Cofnięciu nie ulegają koncesje wydane: a) inwalidom wojennym, wdowom i sierotom po nich jak i po osobach wojskowych o ile osoby te poległy, zmarły lub zaginęły w czasie wojny były jedynymi żywicielami swych rodziców, ponadto wdowom i sierotom po urzędnikach państw. i samorządowych, oraz oso-

bom postronnym, które skutkiem swej ofiarnej działalności na polu społecznym, politycznym i kulturalno-oświatowym utraciły samodzielny byt.

b) emerytom państw. i wojsk. weteranom z 1863 r. oraz zasłużonym żołnierzom W. P. zdemobilizowanym i innym uczestnikom „walk o niepodległość 1914—1921. Warunkiem utrzymania nadal koncesji jest wzgl. będzie wykonywanie tejże osobie lub przez członka najbliższej rodziny koncesjonariusza wzgl. przez odpowiedniego zastępcę zatwierdzonego przez władze skarbowe. Cofnięciu nie ulegną również związki wspomnianych osób, posiadające osobowość prawną.

c) instytucjom społecznym i hu- manitarnym (stow. wzgl. spółdz. związki spożywcze, kółka rolniczo-kooperatywy, zrzeszenia i stowarzy- szenia społ.). Rozporządzenie o cofnięciu nie odnosi się również do do- mowych sprzedaży wyr. tyt., czaso-

wych sklepów tyt. i koszarowej sprzedaży wyr. tytoniowych.

Koncesje wygasie wzgl. opróżnio- ne mają być ponownie nadane w przeciągu 3 miesięcy z uwzględnieniem obecnego rozporządzenia. Pierwszeństwo będą miały instytucje i osoby fizyczne i prawne z uwzględnieniem osobistych kwalifikacji. U- przywilejowanym zaś udzielała będzie koncesje władza skarbową według swego uznania. Rozporządzenie to dotyczy całego państwa prócz Gór- nego Śląska, gdzie będą pewne u- stępstwa na zasadzie art. 4 konwen- cji niem.-pol.

Rozmaitości.

Z francuskich statystyk.

Pismo „L'Oeuvre“ ogłasza statystykę, z której wynika, że z 800,000 urzędników państwowych we Francji 200,000 jest nieżo- natyh. Z pozostałych 600,000 prawie poło-

wą niema wcale dzieci, niemal jedna trze- cia po jednym tylko dziecku, jedna szósta po dwoje, jedna dwunasta po troje dzieci, a liczba urzędników z czworgiem dziećmi wynosi zaledwie 2 procent cyfry ogólnej. Ogólnie przypisuje się stan taki niedosta- teczemu uposażeniu urzędników, opraco- wano tedy projekt nowej skali dodatków na dzieci. Wedle niej dodatek ten miałby wynosić 540 franków rocznie na jedno dziecko, 1,260 na dwoje, 2,840 fr. na troje, a 3,600 franków na czworo i więcej dzieci.

Fryzura na dworze angielskim.

Damy angielskie, bywające u dworu, mają wiele kłopotu z tem, jak pogodzić wszechwładnie panującą modę krótkich włosów z poglądami króla Jerzego, który odnosi się do niej bardzo nieprzychylnie i twierdzi, że obcięte włosy nie godzą się absolutnie z charakterem ceremonialnych przyjęć. Lady Plunket, serdeczna przyja- ciółka księżnej Jorku, synowej króla, wprowadziła przeto modę noszenia na ofi- cjalne przyjęcia fryzury, zrobionej z wia- snych włosów, zachowanych przy obcięciu i znalazła bardzo wiele naśladowczyń.

Redaktor Józef Batorowicz.

KINO-TEATR „**HELIOS**“
ul. Wileńska 38.

DZIŚ 10 stycznia UROCZYSTA PREMIERA!

DZIESIĘCIORO PRZYKAZAŃ

Gigantyczna atrakcja wszechświatowa. Film potęgi i miłosierdzia Stwórcy wszechświata. Film w którym dla sztuki, dla piękna, dla ludzkości uczyniono wszystko co było w mocy człowieka. Film realizacja którego kosztowała miljardy. Uwaga! Amerykański film X przykazań, sława którego już rozeszła się po całym świecie, niema nic wspólnego z obraz. „Królowa Niewolników“, w którym ujęte zostały niektóre momenty biblijne. Zjawisko oszałamiające i wstrząsające. Kto nie widział tego arcydzieła—ten nic nie widział.

KINO-TEATR „**POLONJA**“
Mickiewicza 22. Dyrekt. G. Slepjan

Dziś!
Wspaniały fenomenalny film cudów
2 serje razem. 12 aktów razem!

KRÓLOWA NIEWOLNIKÓW

podług powieści
Ridder Hagarda „Księżyc Izraela“
10 plag egipskich. Przejście przez morze Czerwone. Królowa niewolników na stosie.

B-cia ALSZWANG

Wilno, ul. Wielka 42. SP. AKC. Telef. 822.

POLECA

KOSZULE FRAKOWE

BALOWE SUKNIE

ORAZ

damskie i męskie lakiery.

„VESTA”

Bank Wzajemnych Ubezpieczeń

zał. 1873. Poznań zał. 1873.

ODDZIAŁ w WILNIE, Jagiellońska 8.

Ubezpieczenia życiowe,
od wypadków, odpowiedzialności
prawnej, auto casco od ognia
i gradu.

D/H. „Karsokosow“ ul. Sadowa 6
Telefon 209.

nadszedł
duży
transport **margaryny** najlepszej jakości.
Sprzedaż taniej, niż wszędzie.

Krawiec wojskowy i cywilny L. KULIKOWSKI

Wilno, ul. Ad. Mickiewicza 33-B

Poleca duży wybór materiałów angielskich i krajowych, oraz przyjmuje wszelkie roboty z własnych i powierzonych materiałów. Sprzedaż materiałów, gotowych palt zimowych, jesiennych i garniturów za gotówkę i na raty.

Tylko powszechnie znane oryginalne

Kuchenki <sup>naft-
towe</sup> Lampy <sup>i kolby do
lutowania.</sup>

PRIMUS

zaopatrzone są w znak ochronny

PRIMUS

Wyłącznie przedstawiciele

fabryki: **B. A. HJORTH & Co** w Sztokholmie

Krzysztof Brun i Syn

Warszawa,
Bielańska 4.

Adres telegraficzny:
Brunsyn Warszawa.